Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVI. Ч. 192. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го СЕРПНЯ 1979 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 24, 1979 No. 192. VOL. LXXXVI.

ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Торонто, Онт., Канада. (Інформаційна Служба СКВУ). — У суботу, 11-го серпня ц.р. в Торонто відбулося чергове засідання Президії Секретаріяту СКВУ з участю таких осіб: представник Української Православної Церкви Блаженніший Митрополит Мстислав, представник Української Греко-Православної Церкви о. Семен Савчук, президент СКВУ Микола Плав'юк, 2-ий заступник президента Стефанія Савчук, 3-ій заступник президента Василь Кирилюк, генеральний секретар інж. Василь Безхлібник, скарбник д-р Франко Мартинюк, члени Президії д-р Богдан Гнатюк, адв. Богдан Долішний та д-р Іван Флис, заступник голови Комісії Прав Людини Олександра Ковальська, секретар КПЛ інж. Микола Мороз, голова Ради для справ Культури д-р Богдан Стебельський, голова Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради д-р Роман Трач, голова Ради Суспільної Служби Зенон Дуда, та члени Секретаріяту Леонід Філь і ген. Петро Петренко.

Першою з черги справою, обговореною на засіданні, була справа акції за деколонізацію СССР. Присутні обговорили пророблену роботу й устійнили, що до початку вересня буде виготовлений плян дальшого ведення цієї акції.

Представники Комісії Прав Людини представили текст меморіялу в обороні Києво-Печерської Лаври. Цей текст у перекладі на англійську мову буде розісланий до держав-учасників Гельсінкського договору, міжнародніх церковних та світських чинників з проханням про їхню інтервенцію для збереження цієї найбільшої святині християнства в Україні.

Члени Президії рішили затіснити співпрацю із Західньою Репрезентацією Української Гельсінкської Групи й допомагати їй у поодиноких проєктах. Присутні обговорили поїздку американської делеґації до Бабиного Яру, де покладено вінок із стяжкою з написами — англійською, жидівською, російською та гебрайською мовами, але зігноровано мову господарів тієї землі — українську мову. Всі були однозгідні в тому, що Екзекутива УККА та українці в ЗСА повинні внести протест до уряду проти цього випадку зігнорування української мови. Члени Президії рішили видати заклик до української спільноти, щоб присилала інформації про українські жертви масових убивств у Бабиному Ярі. Зібрані відомості будуть використані у відповідній інформаційній акції.

Рішено, що до початку жовтня буде опрацьований меморіял у справі посиленої русифікації українського шкільництва. Меморіял буде розісланий до відповідних міжнародних установ від імени Ради для справ Культури при СКВУ. До кінця року появиться брошура на цю тему для загального розповсюдження.

Обговоривши конечність скоординування допомоги українським політичним в'язням, які опинилися на Заході, члени Президії доручили Екзекутиві Ради Суспільної Служби скликати конференцію у вересні для всебічного обговорення цієї справи та прийняття відповідних рішень. На конференцію будуть запрошені представники всіх допомогових централь та організацій, Українських Церков та братських союзів.

Рішено звернутися до українських інформаційних служб, щоб з нагоди Олімпіяди 1980 р. вони спільно працювали та повторили успіх інформаційної акції, яка відбулася на Олімпіяді 1976 р. в Монтреалі.

Присутні прийняли до відома, що Комісія для відновлення діяльности Комісії Українських Молодечих Організацій під проводом пл. сен. Любомира Романкова опрацювала резолюції й рішила відбути конференцію восени ц.р.

Представники Фінансової Комісії СКВУ зреферу-

(Закінчення на стор. 3)

ДЕРЖАВНА ВЕРХІВКА ЗСА НАМАГАЄТЬСЯ ЗЛІКВІДУВАТИ ВНУТРІШНІ ДИСОНАНСИ

Роберт Стравс і державний секретар Сайрус Венс.

Вашінгтон. — Під час того, як президент Картер перебуває на короткій відпочинковій подорожі яхтою — у Білому Домі відбулася частинно під проводом віце-президента Мондейла нарада, в якій взяли участь державний секретар Сайрус Венс, дорадник для справ крайової безпеки Збігнєв Бжезінські і спеціяльний амбасадор для справ Близького Сходу Роберт Стравс. Йшлося про тактику, яку має прийняти американський Уряд на найближчому засіданні Ради Безпеки ОН, — чи зголосити власну резолюцію поруч із існуючою там резолюцією Кувейту в справі палестинців, яка для ЗСА і для Ізраїля цілком несприйнятливам чи старатися за відсунення на дальший час взагалі того засідання, чи пак голосування на ньому, щоби ЗСА не мусіли зголошувати своє „вето", яке погіршило би шанси замирення на Близькому Сході. Однак поруч із цією сутєвою справою — найпершим завданням тієї наради було з'ясування: хто властиво керує американською політикою на Близькому Сході. Державний секретар Сайрус Венс твердить, що це компетенція Державного департаменту, Президент Картер заявив, що всіма державними справами керує він. Президент, але Стравс переконаний, що найбільший голос в цій справі має Бжезінські і не вдоволений, що, виславши як спеціяльного амбасадора на Близький Схід для пертеговорів з Ізраїлем і Єгиптом, одночасно обмежено йому його свободу рухів. У висліді тієї наради всі її учасники намагалися запевняти журналістів, що тут нема ніяких дисонансів і що нарада дійшла до „одностайного" рішення — прийняти рекомендацію Роберта Стравса, щоби не зголошувати взагалі ніякої власної резолюції на Раді Безпеки ОН, бо вона не може задовольнити ані Ізраїля ані арабів і тому зайва, — запевнено теж представників преси, що амбасадор Стравс виїде знову на Близький Схід і що матиме права, що їх він домагається. Тим часом ідуть закулісові заходи, щоби відкласти засідання Ради Безпеки ОН, яке мало відбутися спершу ще в липні, опісля під кінець цього тижня, — щоби дати змогу знайти формулу, яка не пошкодила б дальшим переговорам щодо замирення на Близькому Сході — яке мусить розв'язати теж проблему палестинців.

В Ірані розстрілюють курдів і видалюють західніх кореспондентів

Тегран. — У ході війни проти курдів — іранські власті розстріляли дальших, схоплених у полон, 18 курдійських повстанців по лінії заяви ісламського диктатора Аятолли Хомейні, що курди — це „діти диявола", яких треба безпощадно винищувати. Водночас, поборюючи будь-яку критику на адресу свого режиму, Хомейні, чи пак слухняний йому уряд прем'єра Базаргана, видавив дальших 5-ох західніх кореспондентів — двох англійців, одного француза й двох німців. Офіційно проголошено, що закрито в Ірані не 22 а 28 часописів різних напрямків — всі, що ставилися будь-як критично до диктаторського режиму „ісламської республіки" Ірану і її революційних провідників. У боротьбі проти курдів, які домагаються автономії, уряд Хомейні назвав повстанських курдів „агентами Америки", закинувши таким чином Америці, наче вона сприяє і підтримує той рух. Загальна мобілізація в Ірані, щоби здавити військом повстання курдів, як теж похід проти свободи друкованого слова і проти вільної закордонної преси загострив внутрішню атмосферу в тій країні — коментує західня преса.

Совєтські впливи в Африці знову поменшені

Вашінгтон. — Американські керівні кола отримали вістку, що уряд у Нігерії, найбільшій африканський чорній країні із кругло 100 мільйонів мешканців, зажадав від Совєтів, щоби вони зменшили свою військову місію, яка вишколювала нігерських летунів у користуванні совєтськими бойовими літаками типу МІГ 21, з 20-ти чоловіків до 5-ох. Совєти стали постачальниками зброї для Нігерії від 1967 року, коли в тій країні розпочалась громадянська війна і Москва зразу же стала по стороні центрального правління проти повстанців в провінції Біяфра. Теперішній антисовєтський зворот в Нігерії подібний до антисовєтського звороту в Єгипті, який у 1974 році наказав тисячам совєтських військових „дорадників", включно з генералами, виїхати з Єгипту. Як у Єгипті, так і в Нігерії, совєтські військовики поводилися нас тільки арогантно і виявляли свою „вищість" над автохтонами, що створили проти себе ворожу атмосферу. На тому психологічному тлі добрі успіхи осягнули заходи Америки щодо покращання торговельних взаємин, особливо щодо експорту нафти з Нігерії до Америки. Крім того — Нігерія почала у більшій скількості спроваджувати з Америки машини для розвитку власного промислу й усякі інші товари. Американські коментатори вбачають у цьому останньому розпорядку нігерського уряду виразний заник совєтських впливів в Африці. В Нігерії постійно панував військовий режим — тепер вона приготовляється до переходу на парляментарно демократичний лад.

УВУ ВИСТУПАЄ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мюнхен, Німеччина (УВУ). — Під час семестру 1979 року відбулася в Українському Вільному Університеті низка засідань і Професорських Рад. Факультетська Рада Філософічного факультету 1-го серпня одноголосно схвалила пропозицію д-ра К. Митровича розгорнути акцію за збереження української мови в Україні, зокрема текст „Звернення", який має бути розісланий до всіх славістів — професорів, дослідників та письменників.

10-го серпня Факультетська Рада факультету права й суспільно-економічних наук одноголосно приєдналася до ініціятиви Колеґ-філософів.

У зверненні УВУ між іншим говориться:

Алярмуючі постанови, нещодавно схвалені Радою Міністрів СССР щодо навчання російської мови в совєтській Україні, змушують Ректорат Українського Вільного Університету в Мюнхені (ФНР) апелювати до всіх колег та до компетентних установ у справі спротиву небезпекам, що загрожують катастрофічним звуженням сфери вжитку та й самому існуванню української мови.

Ось ці розпорядження, за звідомленням офіційного видання „Радянська освіта", що виходить у Києві (у числі за 11-го листопада 1978 р.) — при чому це звідомлення базоване на неопублікованій, отже секретній, постанові Ради міністрів СССР з 13-го жовтня 1978 року:

„На виконання рішень XXV з'їзду КПРС, постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР ,Про дальше вдосконалення навчання, виховання учнів загальноосвітніх шкіл і підготовки їх до праці' в республіці проводиться робота щодо поліпшення вивчення і викладання російської мови — мови дружби і братерства народів СРСР, яка сприяє активній участі трудящих у виробничому й громадському житті країни". ...„Все це сприяє підвищенню рівня практичного володіння мовою великого Леніна".

Далі в розпорядженнях перераховано засоби, спрямовані на „удосконалення вивчення і викладання російської мови та літератури в школах, педагогічних навчальних закладах, дошкільних і позашкільних установах республіки". „Протягом 1979-1985 років в Україні здійснюватиметься широкий комплекс заходів, спрямованих на ґрунтовне оволодіння підростаючим поколінням російською мовою".

Підкреслюємо цю турботу — починати це навчання від дошкілля! Заходи стосуються бюджету, персоналу, підручників, приміщень, а також і літературних конкурсів, олімпіяд, конференцій, семінарів — для упривілеювання російської мови в Україні. Аналогічні засоби застосовуються і в інших союзних республіках.

Ці постанови не потребують ніяких коментарів. Офіційна мова і совєтська дійсність насьогодні достатньою мірою відомі у світі, щоб відразу збагнути, під яким тиском негайно ж опиняться програми навчання, а головно рідна українська мова, на території самої України. Пригадаймо також, що численних українських правозахисників — Св. Караванського, В. Чорновола — засуджено до багаторічного ув'язнення в карних таборах тільки за протести проти утиску й усунення української мови й культури з публічного навчання та зі щоденного життя України (совєтської). Ця ситуація була вичерпно і документально представлена у відомій студії українського дисидента Івана Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація", опублікованої на Заході англійською мовою (Віденфельд енд Нікольсон, Лондон 1970).

Про розгорнення наступу на українську та інші національні мови свідчить переданий на Захід шляхом Самвидаву проєкт рекомен-

(Закінчення на стор. 4)

У Вінніпезі помер сл. п. д-р М. Мандрика, науковець і суспільний діяч

Вінніпеґ, Ман. — У понеділок, 20-го серпня, тут помер на 93-му році життя видатний український науковець, поет, публіцист і громадський діяч св. п. д-р Микита Мандрика.

Уроженець Київщини, д-р Мандрика був членом Центральної Ради в 1917 році, опісля на дипломатичній службі Української Народної Республіки. На еміграції перебував спершу у Чехо-Словаччині, а до Канади прибув в 1929 році. Почав друкуватися в 1905 році, а в 1917 році в Києві появилась його перша збірка поезій „Пісні про Анемону". В Канаді в 1958 році появилась його збірка „Золота осінь", в якій зібрані поезії з 1905 до 1917 року, а згодом інші збірки поезій і статті на правничі, економічні, політичні та літературознавчі теми.

Сл. п. д-р М. Мандрика

Д-р М. Мандрика займав ряд чільних постів в житті української громади в Канаді. Колишній член і довголітній діючий президент Осередку Української Культури й Освіти у Вінніпезі, він рівнож очолював Українську Вільну Академію Наук в Канаді і був членом президії Комітету Українців Канади.

Після Панахиди в п'ятницю, 24-го серпня, похорони відбудуться в суботу, 25-го серпня, з Української Греко-Православної Катедри Пресвятої Тройці у Вінніпезі на цвинтар у Елмвуді.

На Оселі ОДВУ відбуватимуться З'їзди, Конференції та відзначування

Лігайтон, Па. (Центральна Управа ОДВУ) — Під час Дня Праці, тобто 1, 2, і 3-го вересня ц. р., тут на Оселі ОДВУ ім. О. Ольжича відбуватимуться такі імпрези: Крайова Конференція ОДВУ; 28-ий З'їзд Українського Золотого Хреста; З'їзд Українського Визвольного Фонду; Крайова Конференція Академічного Т-ва „Зарево"; Крайова Конференція Молоді Української Національности (МУН) та відзначення ряду роковин: 100-річчя від дня народження Головного Отамана Симона Петлюри, 50-річчя ОУН та 50-річчя ОДВУ. Вміжчасі також відбуватиметься виставка образів артиста маляра Палійчука, а також різні спортові змагання.

Рада Губернаторів Манітобського університету одобрила афіліяцію Колеґії Св. Андрея

Вінніпеґ, Канада. — На засіданні 26-го липня ц. р. Рада Губернаторів Манітобського університету одобрила рекомендацію Керівного комітету відносно афіліяції Колеґії Св. Андрея.

Ця рекомендація, яку Сенат одобрив 4-го липня ц. р., пропонує створення Центру Українських Студій в Колеґії, в якому будуть викладати курси з українистики, що доповнюватимуть сучасну українську програму на університеті. В Колеґії ще від 1972 р. почали викладати акредитовані українські курси, яких було 17 — в 1978-79 академічному році.

Уведення в життя всіх деталів, що пов'язані із створенням Центру українських Студій, буде тривати ще деякий час в Колеґії св. Андрея. У тому часі в Колеґії Св. Андрея будуть викладатися акредитовані Манітобським університетом українські предмети. Опис цих предметів міститься в університетському Календарі за 1979-80 академічний рік.

Запрошуємо студентів вписуватися на вищезгадані курси. Додаткові інформації можна отримати з Манітобського університиту або в Колеґії св. Андрея.

У вересні відбудуться величаві святкування у Римі

Рим, Італія. — Українське Пресове Бюро „Вісті з Риму" інформує, що від 20-го до 24-го вересня відбудеться велика проща українців до Риму з нагоди 40-річчя хіротонії Блаженнішого Патріярха Йосифа, 50-річчя Синоду українських єпископів в Римі (в 1929 році) і 10-річчя посвячення собору св. Софії в Римі.

У програмі передбачено: четвер, 20-го вересня, — посвячення пропам'ятної таблиці українських вояків в крипті св. Софії; п'ятниця, 21-го вересня, — Архиєрейська, св. Літургія усіх Владик з Блаженнішим Патріярхом Йосифом; субота, 22-го вересня, — Архиєрейські св. Літургії у: а) Св. Софії, б) при гробі св. Йосафата в базиліці св. Петра; в) церкві свв. Сергія і Вакха та г) Студіоні. Відтак — ювілейний концерт. Неділя, 23-го вересня, — евентуальна авдієнція у св. Отця і бенкет.

Проща організується уже в рамках підготови до 1000-ліття Хрищення Руси-України.

З нагоди вересневих ювілеїв ц. р. патріярша канцелярія видасть окрему пропам'ятну медалю із бронзи. Промір медалі 46 міліметрів, з одного боку — постать Блаженнішого Патріярха на тлі храму св. Софії, з другого — Папа Павла УІ з нашими Владиками під час акту благословення св. Софії в 1969 році. Медалю виконає італійська фірма, що займається нумізматикою. Ціна медалі 5 долярів.

Українські мистці на відвідинах у Римі

Рим, Італія. — Бюлетень „Вісті з Риму" інформує, що в Римі на протязі травня і початку червня перебували, на запрошення Блаженнішого Патріярха і Кардинала Йосифа, два наші мистці - С. Гординський і Л. Молодожанин з Вінніпеґу. С. Гординський доглядав інсталяції скомпонованої ним мозаїки на стіні собору Св. Софії — „Сотворення світу", яка, за свідченням італійських знавців мистецтва, є унікальною в Римі, ніяка бо інша церква не має подібного твору в тому місті. Мозаїка, 8 метрів широка і 6 висока, зображує монументальну постать Богатворця в оточенні ангелів і шести днів творіння світа, у стилі, де переплітаються елементи візантинізму з модерно-абстрактними. До лішня партія крім Адама і Еви, зображує понад 70 різних тварин, починаючи від від малих птахів аж до левів, слонів, жираф тожо.

Мистець тепер працює над мозаїкою протилежної стіни нави, де буде зображена „Нагірна проповідь", з-понад 50 постатями, в більшості 2 метри високими. Та мозаїка має бути закінчена до половини вересня ц. р. Мозаїчні праці виконує один з найкращих італійських мозаїстів — сіньйор м. Т. Монтічеллі з Риму, робітня якого виконала й попередні мистецькі роботи в Св. Софії.

Мистець-скульптор Леонід Молодожанин виконав у Римі два портрети погруддя — Патріярха Йосифа (для відзначення 40-ліття його єпископства) і Папи Івана-Павла II. Молодожанин, член Канадської Академії і скульптор, якого уважають найкращим сьогодні портретистом Канади, з прикметною йому майстерністю передав характерні риси обох видатних представників Церкви.

Український Музей у Ню Йорку влаштовує курс дереворізьби

Ню Йорк, Н. Й. — У вересні цього року, Український Музей влаштовує серію лекцій практичної техніки різьби в дереві: як для дорослих, так і для дітей у віці від десяти років.

Повний чотиритижневий курс можна відвідувати або в суботи або по неділях від 1:30 до 4:30 по полудні, (разом 12 годин). Кошти для дорослих, не-членів Музею 25 долярів, для членів — 20 долярів, для студентів та сеньйорів — 15 дол., для дітей безплатно. Додатково в Українському Музеї в суботу 8-го вересня, о годині 11-ій ранку, мистець різьбар Михайло Черешньовський продемонструє мистецтво різьби для загалу. Вступ для не-членів 2 доляри, студентів, членів, та сеньйорів півтора доляра для курсантів та дітей, безкоштовно.

Праці М. Черешньовського позначаються високою технікою різьби, виразністю та глибокою характеризацією твору. Його праці виставлялись на численних виставках різних музеїв та інституцій, як також знайшли місце в поважних публічних та приватних мистецьких збірках.

Впис курсантів лише за попереднім зголошенням. За докладнішими інформаціями, звертайтесь до Вікторії Нагорної, телефон 212-228-0110.

Совєти викинули канадського адвоката, що заступав інтереси Щаранського

Лондон. — Совєтські власті наказали канадському професорові права, Ірвінові Котлерові, який був правним представником засудженого в минулому році на 13 років в'язниці за „шпигунство, зраду і очорнювання" СССР, Анатоля Щаранського, — спакуватися вподорож 5-ти хвилин: його зупинули по дорозі, як їхав автом до містечка Істра за 28 миль від Москви до батьків Щаранського, витягнули з авта, відмовили йому просьбу сконтактуватися з канадською амбасадою і посадили до японського літака, який в найкоротшому часі відлетів з Москви до Лондону. Професорові Ірвінові Котлерові, адвокатові забрали всі його документи, що їх мав у зв'язку зі справою Щаранського, та відмовили всяке право втручатися до „внутрішньої справи" Совєтів, якою вони вважають засудження Щаранського . Професор Котлер був делеґатом на 11-ий Міжнародний Конгрес Політичних наук у Москві, але це також йому не помогло: формально закинули йому, що він „переступив дозволені чужинцям права подорожування в Совєтському Союзі". Щаранського, як усіх політичних в'язнів, судили на тайному суді, закинувши йому шпигунську роботу для Америки, і засудили без уваги на прилюдну заяву президента Картера, що Щаранський ніколи не був на службі ніякої американської розвідчої установи.

Танцювальний ансамбль „Чайка" виступить на Союзівці

Союзівка. — Танцювальний ансамбль „Чайка" з Гамільтону, Канада, декілька членів якого були учасниками літньої школи народних танців на Союзівці, виступить на сцені павільйону „Веселка" цієї оселі УНСоюзу в суботу, 25-го серпня, в рамках культурно-розвагових програм. Хореографом танців, що їх ансамбль виконає цього вечора є Петро Марунчак, керівник курсів народних танців на Союзівці.

Суботню програму попередить виступ учасників курсів народних танців, який відбудеться у п'ятницю увечері. Після програм у п'ятницю і суботу відбудуться забави під звуки оркестри Союзівки із солісткою Оксаною Тромсою. Конферансьє вестиме Аня Дидик.

У неділю, 26-го серпня, у серії мистецьких виставок, маестро Яків Гніздовський покаже деякі з його останніх дереворитів і олій.

У наступну суботу і неділю, під час триденного „вікенду" з нагоди свята Дня Праці, Союзівка гостить тисячі відвідувачів мистецькими програмами і забавами на закінчення літнього сезону. На ці дні заплановані також крайові тенісові і плавацькі змагання УСЦ АК за нагороди УНСоюзу, „Свободи", „Українського Тижневика" і Союзівки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Роковини муру ганьби

Якось мало уваги у міжнародній пресі звернули цьогорічні, вже 18-ті роковини здвигнення німецькими комуністами — з наказу Москви — „муру ганьби" в Берліні, який на просторі 102-ох миль перерізує це місто, встановлюючи видимий знак і наче символ катастрофи Німеччини у Другій світовій війні й фактичне пересунення кордонів совєтської імперії до Середущої Европи. Після закінчення Другої світової війни у 1945 році Німеччину, а також зокрема Берлін, поділено на 4 зони, з яких можна була під окупацією одної з чотирьох переможних держав (ЗСА, Британія, Франція і СССР). Східню зону Берліну большевики закріпили постійно за собою, бо створили з неї окрему державу, яка проголосила свою „суверенність" у 1954 році, але ця суверенність все ще є в „лапках", бо і до цього часу перебувають на її території 400.000 совєтських вояків. Але зі Східної Німеччини почалася така масова втеча німців на Захід, що комуністичній Східній Німеччині грозив повний економічний й адміністраційний параліч. Щоби припинити ту масову втечу своїх громадян, вночі з 12 на 13 серпня 1961 року комуністичне правління зігнало тисячі цивільних і військових людей, які впродовж годин збудували той мур, вздовж якого поставлено вежі із вістовиками і поліцистами, які перешкоджували втікачам дуже радикальним способом: скорострілами. Не зважаючи на це рахують, що від кінця війни втекли із Східньої Німеччини кругло 3 мільйони людей, а від часу здвигнення отого внутрішньо-берлінського муру — кругло 50.000 осіб. Тисячі смільчаків, які пробували втікати з-під комуністичного режиму, заплатили за свою відвагу життям, тисячі пішли до в'язниць. В останньому часі східньо-німецькі комуністичні володарі, у ході покращання взаємин із правителями Німецької Федеративної Республіки (Західної Німеччини) — звільняють в'язнів — за гроші: таким чином, німецькі комуністи дістали від сусідньої Західньої Німеччини вже кругло 250 мільйонів долярів за звільнення в'язнів, що їх арештували за перерізні провини — здебільша за спроби нелегально дістатися на Захід.

За останніх 18 років німці у вільній Західній Німеччині (понад 60 мільйонів мешканців) рік-річно відзначають роковини — як вони називають — берлінського „муру ганьби" демонстраційними промовами своїх державних мужів. І в цьому році західньо-німецький міністер закордонних справ Ганс Дітріх Геншер заявив, що поки існує той „мур ганьби" — до того часу Німеччина не перестане почуватися уярмленою. Між двома частинами поділеної Німеччини згодом настали ніби кращі відносини на базі договору про торговельні і комунікаційні зв'язки. У Східній Німеччині (16 мільйонів душ), зокрема у Східньому Берліні, прийшла значна поправа господарських відносин і з усіх „народних республік" у Східній Німеччині є найвищий життьовий стандарт. Все одно — поділ Німеччини і поділ Берліну та зокрема існування „муру ганьби", це сумне свідоцтво державницької мудрости західніх творців нового ладу після Другої світової війни. Поділено Німеччину, поділено Берлін, поділено Корею — а все це насправді під диктатом Москви, щоби у других половинах тих поділених країн і міст могли засісти комуністи й поширити та закріпити російську імперію.

Американський Уряд трохи пізно зрозумів свою помилку і старався її сяк-так направити. Коли Совєти, підбадьорені західнім угодівством на конференціях у Теграні, Ялті і Потсдамі завели блокаду Західнього Берліну, щоби голодом примусити його до злуки із Східньою Німеччиною, ЗСА і Британія перервали цю блокаду імпозантними летунськими доставами. Президент Кеннеді заявив на відвідинах у Західньому Берліні „Іх бін айн берлінер" (Я — берлінець). Сьогодні просто трудно зрозуміти, як можна було так далеко поступатися Совєтам, щоби відмежувати Західній Берлін від Заходу широкою на 110 миль смугою, яку контролюють комуністи. Але сьогодні дехто з добрих знавців відносин у Німеччині ставить питання: „Чи володарі Східньої Німеччини, ставленики Москви, є більше німцями чи комуністами?" — і це питання турбує Кремль. Нема сумніву, що коли захитається совєтська імперія, то через ніч зникне берлінський „мур ганьби" і німецькі комуністи із Східньої Німеччини стануть доказувати, що вони почуваються таки більше німцями, як комуністами.

О. д-р Ю. Шумовський

СУЧАСНИЙ РЕЛІГІЙНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ В ІРАНІ

[2]

На протязі багатьох віків Іран був дуже відсталою країною в аграрно-технічнім та культурнім відношеннях. Економіка країни була в руках верхівки-аристократії, духовенства та самого шаха і криза в 50-60 роках нашого сторіччя показала необхідність негайних реформ у всіх ділянках державного і господарського та культурного життя. Тому, вже з 60-их років уряд став поволі впроваджувати різні реформи. В цей час були запропоновані нові реформи економічного і аграрного характеру, що передбачали ліквідацію великих маєтків та посілостей. Проти цього виступили аристократія та духовенство, що володіли численними земельними маєтками. Програма реформ, запропонована державним урядом, торкалася націоналізації лісів, участи робітництва в заробітках підприємств, створення т. зв. корпусу освіти (ліквідації неграмотности) та надання жінкам рівних прав з чоловіками. Цей проєкт звався навіть „програмою шаха", що був схвалений всенародним референдумом в січні 1963 року. Але верхівка шіїтського духовенства противилась сильно проти цих реформ і програми та проводила антидержавну, антиурядову кампанію. Їх заклики та антидержавна пропаганда сильно і швидко ширились поміж побожним іранським народом. Як писала в той час газета „Джехан", досить було „муджтахідові" сказати одне слово, як вся країна буде знати про це і виконувати його волю. 1963 році в Тегерані відбулись бунти та повстання і на вулицях убивали жінок, що не носили чадри (заслони на лиці), нападали на транспорти шкільних дівчат, атакували різні бюра і уряди. Вже тоді по місті Тегерані розповсюджувано проклямації одного з тодішніх духовних лідерів-шіїтів, аятолли Хомейні, який обстоював ортодоксальність країни, законів Ісляму і виступав проти державних чинників з їхніми реформами модернізації. Аятолла Хомейні вже тоді закликав до національної свідомости своїх правовірних, пояснюючи новий курс уряду, як вплив західніх держав та культури. Рівночасно він та інші мусулманські проповідники організували тоді і сильну кампанію проти рівноправности жінок. Відомий тоді проповідник Фалсафі переконував одновірців, що навіть балачки про зрівняння жінок у правах з чоловіками становлять страшну загрозу для мусулманства, уважаючи це акцією комунізму. Аятолла Безбехані та інші вимагали від уряду відкликання закону з 1962 року про рівноправність жінок як суперечного до Корану, норм шаріяту і конституції. Найбільш рішучий виступ шіїтів аятолли Хомейні, ставсь 4 червня 1963 р. під час святкування відомого мусулманського святого імама Хусейна. Вогнищем для цього була мечеть в м. Кума, в центрі шіїтизму. Після цього почались по всіх містах Орану бунти, вбивства, грабунки. Дві доби продовжувались ці протести, аж поки військо не заспокоїло бунтарів силою. Аятолла Хомейні, враз з іншими провідниками шіїтів, був тоді заарештований, а опісля прогнаний з країни. Реакція фанатиків, ортодоксальних лідерів мусулманства-шіїтів, призвела до того, що держава мусіла ще з більшим натиском впроваджувати свої реформи і змінювати систему життя в Ірані, а церковні мусулманські діячі та їх діяльність були обмежені до стін їх святинь. Держава притягнула до своєї реформованої акції всі верстви населення, головним чином студентів і богословів Тегеранського університету та старовинного богословського медреса „Сапахсалар". Ще й досі більш як дві тисячі богословів працюють в різних установах Ірану. Однак сила вікових народних традицій сильна і більшість народу релігійно ставилась і ставиться проти реформ і тих, хто їх впроваджує. Декан факультету Мохаммед Мохаммеді палко підтримував протести народу, сам був проти тих духовних і богословів, які пішли на працю до урядів, бо казав, що краще, коли духовенство є утримуване за гроші вірних, а не держави, бо тоді воно є вільне і незалежне від негативних і реформованих впливів державних чинників.

В Ірані великим впливом користується релігійний центр шіїтів в м. Кума, на чолі якого стоїть п'ять відомих муджтатидів. Останнім великим аятоллою був Буруджері, котрий помер ще в 1961 р. Він був одним з небагатьох, що мав право вирішувати спірні, заперечливі питання богословії і мусулманських канонів. Його єдиного називали аятолла „ал-узма", себто „великий". Аятолла Буруджерді мав тоді впливі владу не тільки серед духовних і віруючих кіл, але втручався в державні справи і закордонну політику, але найбільше дбав про закріплення ісляму. Після його смерти місце великого і мердже аттаклид залишилося незайнятим аж до повернення до краю з Франції

(Продовження на ст. 3)

Лев Яцкевич

ПУТІВНИК ДО ДОВГОВІЧНОСТИ

Вічне життя — це задушевна мрія людини, яка покищо не може бути здійснена. Але, зате, продовження життя на 20 відсотків до 40 відсотків сьогодні існує вже у сфері нашої можливости. Багато тисяч років люди вірили, що старіння та смерть це природні процеси життя, що їх ніхто не може спинити, чи їм протидіяти. Але з поступом медичних наук стало відомим, що людина — це дуже складна біологічна машина, тривання життя якої у великій мірі залежить від цього, що вона їсть, скільки вона їсть, як вона живе та де вона живе. Як приклад можна подати мешканців трьох закутків довговічности на нашій планеті: в долині Гунца в Гімалаях, в Пакістані, на Закавказі в СССР та в долині Вілкамба в Еквадорі. Мешканці тих країн живуть до 100 років, але зуживають калорійно 50 відсотків менше харчів від американців та мешканців цивілізованих країн. Вони живуть у чистім, природнім довкіллі, їдять багато ярини та овочів, працюють фізично до кінця свого життя та їм невідомі нервові напруги і струси.

Досліди переведені в біологічних лябораторіях з гризунами (щурами) виявили, що зменшення калорійної вартости їх харчування продовжує їхнє життя. Обслідувані звірята, мимо меншої ваги були дуже активні та молоді в біологічному значенні, в тому ж часі, коли гризуни, залишені на повнім харчуванні виявили симптоми старіння а то й смерти. Крім цього випробувано на тих гризунах дію ліків проти старіння, що давали ті самі висліди, що калорійне обмеження. Нові поступи в біохемії дають змогу переводити подібні експерименти на людині з метою припинення біологічного старіння.

Досліди проведені в Гірошімі над мешканцями, що оціліли по атомній атаці на це місто, виявили велику пов'язаність біологічного та хронічного старіння.

Хоча справа відповідного харчування, а головно обмеження звіринних товщів та цукрів не сходить із сторінок газет та радієвих і телевізійних закликів, більшість людей немає достатньої сили волі відмовити своєму шлункові цього, до чого він роками привик. Тому науковці й концентрують свою увагу над удосконаленням протистаречих ліків, які правдоподібно в найближчих роках будуть в публічній продажі.

Можливо, що їх буде два: один з них вміщатиме середник для блькування ензимів, що мають назву амиласів (Аминаси перетворюють крохмаль в цукор). Із-за заблькування дії тих ензимів наше тіло не буде спроможне абсорбувати повністю споживаний харч, що спричиниться до сповільнення процесу старіння. Другий протистаречий лік матиме на меті протидіяти зменшенні ензиму, що його знайдено в печінці і мозку, а завданням якого є урегулювання певних немічних процесів у нашім організмі. Коли людина з невідомих причин доходить до 50-го року свого життя, кількість цього ензиму більшає та захитує нормальну функцію нашого тіла. Це захитання дії нашого організму становить один із фізичних та психологічних симптомів нашого старіння.

Приблизно 20 років тому, румунський науковець, проф. Ана Аслян, яка займає пост директора Джеріятричного Інституту в Букарешті, винайшла субстанцію, що вона назвала Джеровіталь Нз. Основу цього ліку становить прокаїн, що його вживають дентисти до знечулювання зубів. Д-р Аслян виліковала своїм препаратом тисячі старих европейських світочів, які почуваються багато молодшими та віталонішими, як перед тим. Джеровіталь Нз покищо не є дозволений для продажу на американськім ринку, але багато людей купує його в Европі шляхом знайомства. Д-р Осип Граховець та д-р Дейвид МекФарлейн з університету Південної Каліфорнії по теперішню пору проводять досліди над тим ліком з доручення Американської Адміністрації Харчів та Ліків. Студії над тим ліком виявили, що він обнижує рівень ензимів, що їх виробляє печінка. Й мозок без шкідливих побічних наслідків. Покищо висліди тих дослідів офіційно не потверджені. Джеровіталь Нз, або інші подібні ліки, що є тепер предметом дослідів, можуть збільшити тривання життя людини в найближчих роках. В ціні, яку сьогодні платимо за аспірину, будемо могти купити собі капсулі, що продовжать наші фізичні та вітальні сили поза 100 років. Наш організм можна порівняти з автомобілем. Коли в ньому періодично змінюти оливу, фільтер, настроювати запальну систему, зміняти зужиті частини, їхати ним з поміркованою швидкістю та увагою, тоді автомобіль може проїхати навіть 200,000 миль. Людський організм має цю перевагу над автомобілем, що він сам себе направляє та обороняє перед атакою мікроорганізмів, спричинників численних недуг. Ця самооборона організму, яку популярно називаємо відпорністю (імм'юніті) діє дуже справно та інтенсивно в молодому віці, але в старшім віці його дія послаблюється, що доводить до передчасної смерти.

Виявляється, що дуже важливою ланкою у системі самооборони, чи відпорности організму становить грудна залоза „таймос" (від грецького слова тимос, квіт чебрецю, форму якого має ця залоза). Вона керує дією наших протіл крови, які „атакують" чужі клітини, що продістались до неї. Той „самооборонний" відгук в той спосіб захищає наш організм перед навалою вірусів та бактерій. Винайдення ліку для задержання активности тієї грудної залози, може спричинитися до продовження тривання нашого життя.

Але заки появляється на ринку ті всі „чудесні" ліки, що дозволять нам втішатися доброю їдою та довговічним життям, мусимо покищо вдоволятися обмеженою їжою та продовженим життям.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

КЕРАМІКА СЛАВИ ҐЕРУЛЯК

Хоч ця виставка відбулася ще в зимі, не годиться минути її мовчанкою.

Слава Ґеруляк є знана мисткиня, яка від довгого часу професійно займається керамікою. На цій виставці вона показала твори з кераміки, рисунку і графіки. І хоч її рисунки цікаві сполученням абстрактного характеру з прецизією лінії, а графіка — технічним процесом гіпсової кліші, то все таки відразу було видно, що серце мисткині — в керамічній скульптурі. Ця техніка вогню, глини і скла, яка утривалює на тесячоліття не тільки форму, але й барву скульптури або малярства (можна бо робити і керамічні картини!), дає вдовілення виконання непромінаючих творів. Очевидно, що можна робити і слабі речі у тривалій техніці. Але їх важко найти у Слави Ґеруляк. У неї багатство фантазії і плодовитість сполучені з самокритицизмом. Вона не вдоволяється малим. Як справжній мистець, вона має безліч плянів і хотіла б жити кількасот років (значно довше, як пропонує Мирон Сурмач!), щоб могла їх всі зреалізувати.

Фантазія є важлива прикмета мистця, умовина багатої і різнородної творчости. І якраз це можна бачити у Слави Ґеруляк: придумування все нових тем, опрацювання кожної теми на кілька різних способів, вживання різних стилістичних підходів в рамках історичних і народних стилів. Цю кераміну творчість вона сама називає „етнографічною", в протилежності до „інтернаціональних" абстрактних мотивів. Цей термін не треба розуміти вузько. Крім українських мотивів, у її творах вирінають мотиви інших старинних культур, як трипільські, сумерійські, ассирійські. З причини цеї примітивістичної стилізації її творчість модерна, але не має в собі нічого з „антимистецтва".

Керамічні твори на виставці складалися з картин і скульптур, гармонійний кольорит яких був зручно витворений з невеликої кількости керамічних фарб. Серед картин були „етнографічні" Мадонни, дівчата у вінках (мальовані на тарілках), символи старинних релігій, як лице сонця у різних видах. Але найбільше було керамічної культури в формі невеликих фігурок в українських і інших історичних костюмах давніх культур. Звертали також увагу дрібненькі постаті, деякі гумористичного характеру, що розповзлися на столиках немов „комахолюди". З причини великої барвистости цю уся скульптура робила таке саме живе враження, яке ми привикли бачити в малярстві.

— Виставка відбулася в двох залах галерії ОМУА в Ню Йорку.

МИСТЕЦЬКИЙ КОМЕНТАР ОЛЬГИ МАРИЦЩУК

У червні цього року відбулося в галерії ОМУА виставка графіки Ольги Марищук і фотографіки Осипа Бористена-Ткача.

Ольга Марищук, знана з попередніх виставок, студіювала графіку в Києві у визначного українського мистця Василя Касіяна, і також в Америці. Її стиль примітивістично-абстрактний, але не безпредметний. Виставка була цікава і з технічного і з мистецького боку. Ольга Марищук показала відміну монотипії, що відбиває кольори з постепенно вирізуваної кліші і в цей спосіб дає можливість робити кольорову графіку без великого труду. І це була причина кольористичного характеру виставки, бо при іншій техніці ледве чи було б можливо осягнути у графіці подібні ефекти.

Цікава також її ідея графічного циклу на одну тему, якою були дві копиці сіна, опрацьовані у двадцятьох варіяціях. Кожному, хто знає історію сучасного мистецтва, пригадуються при тому дві копиці сіна, які увіковічнив французький імпресіоніст Кльод Моне в незабутніх циклі своїх картин. Але коли у Моне головною проблемою було віддання ефектів світла і повітря в різних порах дня і року, то у Ольги Марищук проблема цілком інша: вона намалювала коментар до розвою модерного мистецтва, що йшло швидким кроком від реалізму до абстракції.

(Продовження на ст. 3)

Орест Корчак-Городиський

ОСТАННІЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Бережани, 14-го вересня 1939 року
(Присвячую пам'яті мого найкращого друга — Всеволода Лемехи)

[1]

Політичні процеси над українцями в повєрсальській Польщі були щоденним явищем. В останніх двох-трьох роках дійшли вони до небувалих розмірів. Та вони викликували тільки ще більш вороже наставлення до окупанта, загартовували молодь як до праці над собою, так і до продовження боротьби. Можна сміло сказати, що ціла українська Західня Україна була у безпосередній війні з окупантом не тільки нелегальними-революційними методами ОУН, але й легальними, політичними й економічними.

Пригадую собі, що всі більші політичні процеси ми — шкільна молодь — живо передискутували, а коли розпочався варшавський процес, то ми створили були гуртки із 7-ох чи 10-ох колег і по черзі купували „Українські Вісті", в яких були досить докладні звідомлення про хід процесу. Мабуть неможливим буде відтворити історію всіх тих політичних процесів, записати прізвища всіх тих українців, що над ними знущався польський режим у своєму короткотривалому „моцарствовому" очманінні.

У 1938 році, коли здавалося, що матимемо змогу створити бодай мініятурну, незалежну українську державу за Карпатами, польська адміністрація посилила свій терор у відношенні до українців. У Станиславові ми відчули той натиск тим більше, що наше місто було перехідним пунктом для добровольців в Карпатську Україну. Пригадую собі мої розмови на тему евентуального переходу на Закарпаття як з покійним, найкращим моїм другом Всеволодом Лемехою так і з рівною покійним моїм сусідом, Генком Будзиновським. Цей останній особливо намовляв мене податися через Карпати, а там... старшинська школа, українська армія... Такі тоді снували ми пляни.

* * *

Як син залізничника я мав спеціяльну знижку на залізницях. Квиток до Львова коштував мене на „рижі" (знижка) всього 1 золотий і 80 грошів в один бік, тож нераз я, використовуючи мою знижку, робив я спеціяльні поїздки до Львова.

Одного разу, мабуть, весною 1938 року, під час однієї з моїх чергових поїздок у Львів, договорився Лемеха, чи як ми його популярно звали „Льоко", з нашим шкільним товаришем Славком Сеньковським, сином пароха із села Колоколин біля Букачівець, щоби він вийшов на станцію до мого поїзду, а я передам йому реферат про Ольгу Басараб. Славко, який по матурі того року сидів удома, бо хотів присвятити дещо уваги суспільно-громадській праці в своєму селі, вийшов, згідно з домовленням на станцію, і я передав йому матеріял. У той час я не сподівався, що Ольга Басараб, процес якої був одним з перших, більших судових справ на початку існування повєрсальської Польщі, буде й останнім її політичним процесом.

**

Хоча відносно багато абсольвентів із нашої кляси виїхало на вищі студії, все ж таки залишилося декілька з нас в Станиславові та включилося в ряди місцевої Студентської Громади. Головою Громади був студент Василь Пасічняк (покинувши теологію, студіював політичні науки у Варшаві), а його заступником була Ростислава Лемеха, яка враз із членом Управи Лідою Соколовською зуміли укладати дуже цікаві програми на кожнотижневі сходини Студентської Громади. Всеволод Лемеха записався на право у Львівському університеті, сидів дома, заробляв лекціями, і тільки декілька разів в році виїжджав складати іспити.

Зі мною постійно приходив на сходини студентської громади Іван Шевчук, абсольвент польської реальної гімназії зі села Микитинці, дуже талановита людина, який лекціями хотів заробити собі на студії у Львівській політехниці (мобілізований до совєтської армії в 1941 році пропав на війні). Всі ми, члени Студентської Громади брали також активну участь у працях місцевого „Сокола" 1-го, куди то включилися майже всі члени розв'язаного польською владою УСК-у.

На чергових тижневих сходинах Студентської Громади в перших днях лютого 1939 року повідомила нас урядуюча голова Ростислава Лемеха, що цього дня польська поліція, після доволі побіжної ревізії арештувала її брата Всеволода. Ревізії та арештування в домі Лемехів не були першиною. Причини арешту вона не знала, але, коли я за кілька днів довідався, що Льока перевезли до тюрми в Бережанах, стало ясним, що справа не є станиславівською. Хоча Лемеха був в Бережанщині в 1937 році (ми ходили тоді вдвійку пішком на Білу Гору, до Підлісся), то він не зробив тоді ніякого „політичного" проступку. Щойно лист о. Сеньковського виявив цілу справу: арештовано Славка за реферат про Ольгу Басараб — я догадувався, що вєндовзі й мене стріне така сама доля. Саме арештування Славка Сеньковського було зовсім припадкове. Поліція прийшла з ревізією на приходство в Колоколині не шукати за нелегальщиною, а в зв'язку з якимись штрафками чи непорозуміннями між польськими колоністами-зайдами, а парохією.

Передсмаком мого майбутнього арештування була домашня ревізія десь при кінці лютого або в перших днях березня 1939 року. Двох мундурових поліцiянтів із майзлівської станиці в товаристві поліційного агента Тутака*, теж майзлівського громадянина, перевели щiлоденну ревізію, переглянувши мою та моїх батьків досить велику бібліотеку, користуючись при тому спеціяльною книжечкою, виданою Т-вом „Просвіта" про сконфісковані чи заборонені книжки. Хоча ті всі книжки можна було держати в приватних бібліотеках, агент Тутак забрав їх зі собою. Найбільше жалко мені було за книжкою Д. Дорошенка — „Слав'янський світ", яку я саме тоді студіював. Після ревізії взяв він мене на перслухання до центрального комісаріяту, де докатково переслухав мене до 9-ої год. вечора. З „ласки" відпустив мене до дому, наказуючи знову зголоситися до нього наступного дня. Найбільше переживали всі ці події моя добра мати, а покійний вітчим, Іван Гаврилюк, який виховав мене майже від немовляти, хоч назовні задержував спокій, в дійсності переживав все це не менше моєї рідної мами. Я любив його мов рідного батька та поважав за його зрівноваженість й доброту, — так само відносились до нього і всі громадяни нашого передмістя. Як ж була їх радість, коли побачили мене знову вдома, — хоч батько висловив правильну думку, що відтепер вже не минатиму мене при різних нагодах.

У березні ставив драматичний гурток при читальні „Просвіта" на Майзлях релігійну драму з часів переслідування перших християн, авторства о. Йосафата Камінського, ЧСВВ (в тому часі при манастирі оо. Василіян на Майзлях) п. н. „Юлія". Вистава йшла в новозбудованій залі при манастирі оо. Василіян на Майзлях, і я мав в ній одну з головних ролів. У квітну неділю, 27-го березня 1939 року мали ми повторити цю виставу в селі Микитинці, віддаленому не цілі 2 кілометри від Майзлів. Коли я по Богослужбі йшов до домівки читальні, стрінув мене по дорозі агент Тутак, приязно привітався та попросив піти з ним на головний комісаріят поліції при вул. Камінського, щоби скласти там ще якісь додаткові, малозначні, зізнання. Не передчуваючи нічого злого, пішов я з ним до комісаріяту. Та мені не довго прийшлось мені ждати: вийшов шеф політичного відділу комісар Ябчинський і сказав, що я арештований і теж передадуть до диспозиції слідчого судді в Бережанах.

Через поліційне подвір'я, під голосне гарчання собаківвчурів заповадили мене до поліційних арештів. Була напевно, приблизно 11-та год. перед полуднем. За мною замкнулися двері порожньої келії. Типове устаткування: прича, голі дошки, „параша" — плюс невідступні блощиці. Був чудовий весняний день... Я станув близько високого віконця і споглядав на синє небо та на безжурних, веселих мешканців сусідніх кам'яниць, які повиходили на балькон.

*) Тутак застрілений больш. вояком при намаганні втекти з транспорту на двірці в Станиславові у жовтні-листопаді 1939 року.

(Продовження буде)

ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ...

(Продовження зі стор. 1)

вали інформації про вислід цьогорічної Травневої Акції. Фінансова Комісія виготовить плян дальшої акції для зібрання фондів, а на початку листопада відбудеться засідання Української Світової Кооперативної Ради у справі створення постійного фонду СКВУ.

Під кінець засідання до залі нарад загостили пастор Георгій Вінс та його син Петро, які саме в цей час відвідували українську громаду Торонто. Члени Президії заслухали інформації про діяльність Баптистської Церкви та Української Гельсінкської Групи й запевнили гостей про підтримку Президії Секретаріяту СКВУ для цієї діяльности.

РЕЗОЛЮЦІЇ НАДІСЛАНІ ПРЕЗИДІЄЮ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ СКЛАДОВИМ ОРГАНІЗАЦІЯМ

До
Членів Секретаріяту СКВУ
Крайових Центральних Репрезентацій
Міжкрайових Надбудов
Крайових Організацій — членів СКВУ
Рад та Комісій СКВУ.

Президія Секретаріяту СКВУ на своєму засіданні в дні 11-го серпня 1979 р. розглянула ситуацію на нашому громадському й церковно-релігійному відтинках у зв'язку з виступами В. Мороза та вирішила довести до відома складових організацій СКВУ таке:

1. Валентин Мороз і його родина, які були виселені зі СССР у висліді інтервенції урядових кіл ЗСА і поселились на терені ЗСА, під сучасну пору мають потрібні обставини й засоби для нормального прожитку й професійної праці на терені ЗСА. Це сталося завдяки великій жертвенности, виявленій широкою українською громадою супроти В. Мороза та його родини.

2. Звільнення В. Мороза викликало широкий розголос на сторінках преси й радіо, телебаченні в багатьох країнах західнього світу. Урядові й політичні кола багатьох країн виявили багато уваги та дали докази доброзичливого становища до В. Мороза. Це допомогло поширити інформації в світі про відносини в СССР та поневолення українського народу.

3. Валентин Мороз висловив у дні 12-го травня 1979 року бажання виступати на терені ЗСА, Канади й Европи в співпраці з СКВУ. Президія Секретаріяту СКВУ прпбила заходи, щоби зустрічі В. Мороза відбулись по багатьох більших скупченнях українського поселення в ЗСА і Канаді.

4. Президія Секретаріяту СКВУ не мала жадного впливу і не несе жадної відповідальности за цілу низку контроверсійних тверджень і заяв В. Мороза під час його публічних виступів.

5. Президія Секретаріяту СКВУ запропонувала В. Морозові листом з 17-го червня 1979 р. цілу низку справ, у яких його співпраця з Президією Секретаріяту СКВУ мала б допомогти ув'язненим українцям у СССР і їхнім родинам та посилити акцію розпочату Президією Секретаріяту СКВУ за деколонізацію СССР. Дотепер Президія Секретаріяту СКВУ не одержала відповіді на вищезгаданого листа.

6. Президія Секретаріяту СКВУ, інформуючи про це проводи наших складових установ та організацій, закликає їх і надальше вести всесторонню акцію допомоги українським політв'язням у СССР, їхнім родинам та цілому рухові українських дисидентів, щоб скріпити фронт солідарної постави української спільноти вільного світу та українських дисидентів, заманіфестований на III Конгресі СКВУ, і цим скріпити боротьбу за визволення українського народу.

Президія Секретаріяту СКВУ

СУЧАСНИЙ...

(Закінчення зі стор. 2)

аятолли Хомейні. Ісламські шіїтські богослови довго вагались, кого вибрати на голову їхньої релігії в Ірані, побоюючись, що шах та влада накине їм небажаного кандидата. В тій цілі в організації „Громада Ісляму" (Енджоменханейс іслям) була влаштована спеціяльна дискусія-симпозіум на тему „Духовенство і духовне звання" (мердже ат — таклид), ціллю якої було: виявити свій вплив на шаха та уряд. Дискусія показала, що багато богословських діячів прихильно ставились до декотрих реформ і змін в житті народу і релігійного культу. Вони були переконані, що народні маси чекають певних реформ і, бачучи відсталість в багатьох галузях життя, радо сприймають впливи европейської культури. Тому постановлено, щоб краще богословські інституції взяли в свої руки введемння можливих реформ, аніж має це робити світська державна влада. В сучасному Ірані зверхність шіїтського духовенства не є монополітна, одною в своїх поглядах чи діях. Поміж улемами чи муджтахидами існують великі розбіжності у відношенні до проблем сучасности. Велику силу мають ультраортодоксальні кола, котрі вважають непорушними неподільність та єдність релігійну і політичну в долі країни і народу. На їх погляд, духовній владі необхідно було вмішатись в політичний стан держави. Вони кажуть: „Бог, пророк і великі проповідники ніколи не відділяли релігію від політики". При цьому вони згадують діяльність великих муджтахидів XIX віку Сейіда Джемаль ад-Діна, Мірзи Шіразі та інших традиціоналістів і консерваторів, та сучасних айтолл Кашані, Хунсарі Ардебіли, що виступали активно за націоналізацію нафтяної промисловости. Вони признають повноту законів тільки в Корані. Вони абсолютно виступають проти перевірки ширіяту. Вони вважають, що „Ширіят" — божественний закон, суть ісляму, і що як світ не пристосується до ширіяту, то це буде загибеллю для нього. Однак і серед авторитетних шіїстських богословів є такі, що виступають з проєктами реформ шіїтського ісляму, з огляду на те, що в сучасній добі приходиться зустрічатись з новими відкриттями науки і форм життя та політики. Таким чином поміж ортодоксами і модерністами в шіїтстві ісламському Ірану і тепер ведеться запекла боротьба. В цьому бере участь, як знаємо з преси, молодь, військо і весь нарід Ірану. Новоприбулий аятолла Хомейні, після виїзду шаха з Ірану, розпочав свою діяльність в країні ісляму чисто по традичній ордококсальній дорозі. Покищо течуть річки крови, розпаношились анархія і злочинність та, очевидячки, сепарація від країн і впливів Заходу.

(Кінець)

МИСТЕЦЬКИЙ КОМЕНТАР...

(Продовження зі стор. 2)

Почала цикл реалістичною картиною двох копиць сіна на полі в пастелевій техніці. Це була тема до варіяції (подібно як це робиться в музиці). Потому наступили варіяції у згаданій техніці кольорової монотипії, кожна з деякою зміною форми і барви, від реалістичних до чимраз більше абстрактних, аж скінчилися картинами, в яких головна тема — дві копиці сіна — посплилася в нереальних, мерехтливих і субтельних кольорових плямах, як імлиста візія. У подібному стилі виконала також кілька монотипій з квітами. Шкода тільки, що мисткиня обмежувалася до дрібних форматів, бо її ідея була б більше вдаряюча у великих розмірах. До того можна б додати, що сьогодні не зашкодило б намалювати ще другий коментар — про розвій модерного мистецтва від абстракції назад до реалізму, що відбувається тепер на наших очах.

Осип-Бористен Ткач показав себе висококваліфікованим фотографом не тільки у прецизійних знимках старої американської архітектури, але також у серії фотографічних композицій „Пішоходи", в якій при допомозі композиційної техніки фрагментів зблизька показав життя на хіднику вулиці, коло якого ми щодня переходимо, не маючи часу ані змоги звертати на нього особливу увагу.

Любомир Кузьма

Вшановуючи пам'ять нашої Найдорожчої Мами

бл. п. Неонілі з Кархутів Мечник

складаємо:

50.00 дол. .... на Сироти в Бразилії;
50.00 дол. .... на Воєнних Інвалідів;
50.00 дол. .... на Український Музей в Ню Йорку.

Ольга і Ярослав ЧИПАК

Ділимося сумною вісткою, що 20-го серпня 1979 року у Вінніпеґу, Канада, відійшов у Вічність

сл. п.

МИКИТА І. МАНДРИКА

доктор юридичних наук, поет, науковець, журналіст і суспільний діяч, кол. член і довголітній діючий президент Осередку Української Культури й Освіти, кол. президент Української Академії Наук у Канаді, довголітній кол. член Президії Централі Комітету Українців Канади, посол 1-ої Української Держави від 1917 року.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю, 24-го серпня 1979 р., о год. 8-ій веч. в українській греко-православній катедрі Пресвятої Тройці у Вінніпеґу, Канада.

ПОХОРОН в суботу, 25-го серпня 1979 р., о год. 9:30 вранці з цієї Катедри. Після відправи Тіло буде похоронене на цвинтарі Elmwood.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДИРЕКЦІЯ І ЧЛЕНИ ОСЕРЕДКУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ Й ОСВІТИ

Замість квітів на могилу сл. п. д-ра М. І. Мандрики, просимо складати пожертви на Осередок Української Культури й Освіти (Ukrainian Cultural and Educational Centre, 184 Alexander Ave., E. Winnipeg, Canada), Українську Академію Наук в Канаді (Ukrainian Academy of Sciences in Canada, 456 Main Street, Winnipeg, Canada) або на Фундацію ім Тараса Шевченка (Taras Shevchenko Foundation, 456 Main Street, Winnipeg, Canada)

Буковинський Курінь

просить всіх ВШ. Побратимів, Комбатантів всіх формацій при Об'єднанні був. Вояків Українців в Америці, Українське Вільне Козацтво та все Українське Громадянство, вшанувати своєю участю

сл. п. Сотника УНР

Д-ра ІВАНА КОЗАКА

б. заступника голови Головної Управи ОбВУА і голови Станиці ОбВУА в Ню Йорку, Н. Й.

ЗАУПОКІЙНОЮ СЛУЖБОЮ БОЖОЮ та ПАНАХИДОЮ

яка відбудеться

в неділю, 2 вересня 1979 р., о год. 10:30 рано в Церкві-Пам'ятнику — Вояцькій Святині в Кергонксоні, Н. Й. коло Союзівки

В глибокому смутку повідомляємо Всечесне Духовенство, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 21-го серпня 1979 р., ненадійно, помер

бл. п. Митр. Прот.

о. ПЕТРО МЕЛЕХ

на 57-му році життя.

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖБИ відбудуться в катедрі св. Димитрія в Картереті, Н. Дж., в суботу, 25-го серпня 1979 р., о год. 9:30 ранку.

Горем прибиті:
ІРИНА — дружина
сини:
ЯРОСЛАВ
І РОМАН з дружиною БРЕНДОЮ
дочка — МАРТА

КАТЕДРА СВ. ДИМИТРІЯ в КАРТЕРЕТІ, Н. Дж.

з глибоким сумом повідомляє Всечесне Духовенство, Приятелів і Знайомих, що у вівторок, 21-го серпня 1979 року, ненадійно, упокоївся

бл. п. Митр. Прот.

о. ПЕТРО МЕЛЕХ

незабутній Сотрудник впродовж 20-ти років.

ПОХОРОННІ ОДПІВАННЯ відбудуться в катедральному храмі св. Димитрія, 645 Roosevelt Avenue в Картерет, Н. Дж., в четвер, 23-го серпня і п'ятницю, 24-го серпня 1979 року, о год. 6:30 веч.

ПОХОРОН в суботу, 25-го серпня 1979 року, о год. 9:30 ранку.

Жалем прибита —

Катедральна Управа

УКРАЇНСЬКА СПОРТОВА ЦЕНТРАЛЯ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ДЕЛЕҐАТУРА СХІД

ПРОВІД ЛАНКИ КОПАНОГО М'ЯЧА УСЦАК-СХІД

повідомляє, що

дня 26-го серпня 1979 р., о год. 12-ій дня на площі Оселі СУМА в Елленвілл, Н. Й.

відбудеться

ТУРНІР КОПАНОГО М'ЯЧА

ЗА ПЕРШЕНСТВО УСЦАК-СХІД на 1979 РІК

З болючим сумом повідомляємо, що 21-го серпня 1979 року, несподівано, спочив у Господі, заслужений священик Української Православної Церкви в США

Митрофорний Протоієрей

о. ПЕТРО МЕЛЕХ

член Митрополітальної Ради, Консисторії, Науково-Богословського Інституту та довголітній сотрудник Архиєпископа Марка, Настоятеля катедри св. Димитрія в Картереті, Н. Дж.

Всі похоронні відправи відбудуться в катедрі св. Димитрія в Картереті, Н. Дж.

В суботу, 25-го серпня 1979 р. по Заупокійній Літургії, ПОХОРОН відбудеться на місцевому цвинтарі.

Засмученій Родині, Пані-Матці Ірині, синам Ярославові і Романові з дружиною Брендою та доні Марті висловлюємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

КОНСИСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в США

„Направду Бог їх нам послав..."

Раїса Мороз з тестем — батьком Валентина Мороза.

Вітаючи Раїсу Мороз серед нас, хочеться рівночасно віддати пошану всім тим жінкам, що не в тюрмах і не в таборах праці СССР, але поруч своїх синів і чоловіків відбувають з ними покарання на „волі". Раїса Мороз — це репрезентант жінок українських дисидентів, що ділять долю терпінь зі своїми синами й чоловіками — у своїх власних родинних домівках.

Раїса Мороз народилась на Донеччині. Закінчила Львівський Державний університет — відділ німецької філології. Коли в 1965 році вперше арештували Валентина Мороза, дружина Раїса залишилась з 3-літнім сином на своїй землі, серед своїх друзів, але у своїй хаті — самітньою. Син без батька, хата без мужеської опіки, Раїса позбавлена родинного особистого життя, яке вимріяла колись своєю молодечою уявою. Праця, піклування дитиною, страх за долю чоловіка становили її день, а самотні ночі шарпали її думки невідомим завтрішнього дня.

У 1969 р. повертається В. Мороз з ув'язнення, але лише на 9 місяців. У 1970 р. В. Мороза заарештовують вдруге й знова Раїса з сином залишаються самі.

Життя Раїси — це постійна журба і вічний неспокій. Сама формує характер сина, зводить боротьба за моральні вартості дитини, за його національну свідомість, за збереження авторитету батька, тоді, як довкілля старалось при кожній нагоді цей авторитет понизити. І рівночасно старається зберегти його від ненависти до оточення, виховуючи його в пошані й гуманності у відношенні до другої людини. Допомагає іншим родинам дисидентів і їм самим, а найбільше часу й енергії віддає за поліпшення побуту свого чоловіка у тюрмі й таборі та за його звільнення. Важко це їй приходить, бо загальні декляраціі прав людини в той час не були ратифіковані Совєтським Союзом. В пошукуванні рятунку й справедливости для чоловіка й батька свого сина, відкликується до Організації Міжнародної Амнестії, до Міжнародного Червоного Хреста, до ПЕН — Клюбу, до президентів ЗСА — Форда і Картера, до прем'єр-міністра Канади, до Федеральної Республіки Німеччини, до всіх держав, які утримували зв'язки з СССР, нав'язуючи контакти з кореспондентами газет і радіостанцій світу та з поодинокими впливовими особистостями з політичного гуманного світу. Користуючись різними шляхами, передала за кордон еміграції Валентина Мороза з його найкращими творами. Раїса Мороз у час ув'язнення В. Мороза — його друг, його опора, його надія. Ще далеко до його приїзду до ЗСА передала нам В. Мороза не як жертву, але як переможця, що став в діяспорі символом боротьби за самостійну Україну.

Це все відбувалося серед важких обставин, де їй били вікна, утруднювали синові науку, її звільняли з праці, відлучали телефон, весь час тримали під погрозами, створюючи їй важкий і неприятливий побут у Івано-Франківську.

Раїса Мороз безумовно належить до категорії мужніх жінок, яка „на волі" відбула покарання і яка зуміла гідно, разом зі сином, пройти важку життєву дорогу.

Іван Світличний у своєму вірші, присвяченому Раїсі, питає:

Молімось браття-атеїсти
За наших славних Ярославн
Направду Бог їх нам послав.
Ідуть шляхетні їдуть пречисті
Та хто їм крем'янисті
Дороги килимами слав?

Чи зможемо відповісти Іванові Світличному — покаже час. Пані Раїса пробила стіну для своєї родини, стіну, що стояла на шляху їхнього життя, й оця нова дорога в її житті нехай буде понад усе щасливою й сповненою душевним спокоєм, нехай буде вистелена килимом, на який вона собі заслужила.

Н. С.

Будемо рости і будемо творити!...

(Розбудова Ґалерії УМФ у Торонто)

Хто з українців, що буває у Торонто, не вступає до Ґалерії Шафранюків (офіційно: Ґалерії Канадсько-Української Мистецької Фундації — КУМФ), той або з таких, що їхній світ замикається закуреною пивною в готелі, або культурний анальфабет, все одно — з дипломом чи без нього. Серед кращих туристичних атракцій, зокрема для українців, ця Ґалерія має вже своє власне місце, три і пів року її праці, — від відкриття її 29-го листопада 1975 року досьогодні, — як неможе краще випрадали себе, і коли нам надіслано запрошення на посвячення та святочне відчинення нових, вільших і догідніших, приміщень — аж боляче, що це справжнє Свято Української Культури відбудеться ніде ближче, а в Торонто.

Про новий етап у дії Галерії Шафранюків (дозвольте і далі так її звати, бо так звичайно звуть її українці Торонто!) було нам відомо вже давніше. Панство Ярослава й Михайло Шафранюки належать до тих рідкісних наших підприємців, які не вдоволилися своїми успіхами в торговельній ділянці, приїхавши до Торонто ще складнішими шляхами, як уся повоєнна еміграція, бо через Аргентину, та ініціятивністю і пильною працею доробившись поважного майна. Ні вони стали не тільки зразковим підприємцями своєї бранжі, але й зразковими громадянами, яких видно було на кожній українській імпрезі та яких жертвенна рука з ентузіязмом, майже невідомим у наших професійних і торговельних колах, підтримувала кожен український почин і кожну нову та творчу ідею. Попрацювавши два десятки років у фінансово-торговельному світі, здобувши в нього високий авторитет та найвищі організаційні пости й почесті, Я. і М. Шафранюки пішли на чергову у нас „невидальщину": Все своє майно вони оформили у фундацію, про яку вже була мова, додавши до її засобів ще й вклади своїх однодумців, здебільша з колишніх побратимів зброї п. Михайла з Української Дивізії. Так був українській справі зроблений достойний подарунок: Дім при 2395 Блур-Захід, — одній з головних магістраль мільйонового Торонто, — зайняла на двох підлогах Мистецька Ґалерія КУМФ, а сумежні в її будинку бюрові приміщення були безплатно віддані для праці СКВУ та Провінційного і місцевого Відділу КУК. Мало цього: Я. і М. Шафранюки віддали в основний і початковий фонд „своєї" галерії власну, поважну й великої вартости, збірку мистецьких творів, яка чарувала-дивувала всіх відвідувачів їхньої гостинної хати.

Три роки праці Мистецької Галерії Шафранюків була трьома роками її успіхів. Та і як могли не бути, коли галерія стала майже виключним змістом життя Ярослави і Михайла Шафранюків і вони віддавали їй не тільки серце й душу, але й буденну, кропітку працю. За той час у цій галерії відбулись найменш 30 виставок українських образотворчих мистців і скульпторів, з Торонто і з континенту Америки, мистців з іменем і стажем та молодих мистців. З останніх цілих ряд починає вростати в наше мистецьке життя і Ґалерія КУМФ горда, що дала неодному з них старт. Ввічливість фундаторів, добра адміністрація під досвідченим оком п. Шафранюка і пошана та прихильність рідної громади, створили атмосферу, яку хотіла б мати кожна галерія, — на відкриття виставок приходи від 200 до 500 людей, забезпечуючи таким чином дальше зацікавлення ними, ознайомлюючи українську громаду зі своїми мистцями та посилюючи продаж мистецьких творів до хат українців. Водночас зросли і власні фонди Ґалерії і в них тепер твори майже всіх мистців сучасности та недавно померлих, від Грищенка й Курилика, до Молодожанина і Ґніздовського. Кожна виставка з цього ж фонду може бути нашою гордістю перед своїми і перед чужинцями, перед відвідувачами зблизька і здалека.

А тепер ось на нашому письменному столі запрошення на „Святкове Відкриття новонабутого будинку і приміщень галерії-музею". Ці нові приміщення матимуть чотири залі — дві для більших виставок, одну для спеціяльних менших і одну для адміністраційного діловодства. Новий будинок Ґалерії Шафранюків, чи пак Ґалерії КУМФ, знаходиться ближче до центру Торонто, на розі вулиць Блур і Кеннеді Парк Ровд, з відомим Гай-парком, що має Пам'ятник Лесі Українки, за будинком, та з площею для авт, якої досі ґалерії так бракувало. З числа будинку 2114 — 2130 Блур можете зміркувати, які його розміри. А що це буде наймодерніша Українська Мистецька Ґалерія на цім континенті, за це гарантують кілька місяців пильної праці обоїх п-ва Шафранюків і їх співробітників та коло 50.000 долярів, вкладених у кошти й матеріяли перебудови нових приміщень. Ґалерія М. М. Колянківських в Наягра Фоллс, Ґалерія „Фокус" у Торонто й Ґалерія Ольги Соневицької в Ню Йорку матимуть у відновленій та поширеній Ґалерії КУМФ ще кращого побратима у презентації образотворчого мистецтва України і її вільних мистців, як це було досі, — меценати Я. і М. Шафранюки та Дирекція КУМФ (В. Верига, Р. Малицька, Б. Стебельський сен. П. Юзик) гарантують її співпрацю з усіми, що поставили собі велику ціль — службу українській культурі.

У суботу, 7-го квітня ц. р., о год. 7-ій увечері, коли нову будову КУМФ посвятили Владики Ізидор і Микола, почалася нова сторінка в історії наших зусиль достойно репрезентувати Україну з такою її духовістю і культурою, яку за 60 з гаком років московський варвар-окупант не зміг і не зможе скалічити та звести на рівень провінції-колонії Кремля. Усі ми зобов'язані в такому ділі підтримувати ясні і творчі думи, працьовиті і досвідчені руки тих, що ось тепер на одному маленькому відтинку тієї духовости й культури, — у новій Мистецькій Ґалерії КУМФ в Торонто, — ще усильніше хочуть послужити цій великій Справі.

Анатоль Курдидик

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В інформації п. з. „Округа Твердого Вугілля відзначила 85-річчя УНСоюзу" (Свобода, 17-го серпня), пропущено оркестру „Червона Калина" з Ню Йорку зі списка оркестр, які грали на фестивалі в Барнсвілл. В тій же інформації помилково зазначено що Оксана Тромса є солісткою оркестри „Нічна Мельодія". Панна Тромса є солісткою оркестри „Червона Калина".

Український Фестиваль у Балтиморі

Балтимор (УККА) — Сьомий уже з черги дводенний Український Фестиваль відбудеться тут на найкращій площі долішньої частини міста, а саме на плазі Гопкінса, 25-го серпня ц. р. від год. 1-ої по полудні до 8-ої вечора та в неділю, 26-го серпня, від 11-тої ранку до 8-ої вечора. Наш фестиваль є одним із етнічних фестивалів Балтимору, що ними це місто славиться вже від ряду літ. Етнічні фестивалі починаються в місяці травні, звичайно литовським, та закінчуються у вересні. Знаменним для них усіх є те, що вони відбуваються на центральних міських площах, а не етнічних дільницях.

Український Фестиваль влаштовується під патронатом місцевого Відділу УККА. Фестивальний комітет, що організує та переводить імпрезу, складається із представників місцевих організацій і його очолює, як і минулими роками, мгр Андрій Чорнодольський. Ціль нашого фестивалю — це ширення правди про Україну та український нарід та інформування співгромадян міста і стейту про українську громаду. Фестивальний дохід споживковують наші організації на свою харитативну та громадську працю.

У програмі фестивалю візьме участь група „Зелене Жито — Сопілка" з Філядельфії, танцювальна група місцевого осередка СУМА „Лиман" та група юних бандуристів з Вашінґтому. На фестивалі буде ряд виставок українського народного мистецтва, а саме: вишивок, ноші, різьби, кераміки, писанок тощо, при чому буде демонструватися і сама техніка виконання. Місцеві українські мистці влаштовують виставку своїх мистецьких творів. Ряд кіосків інформуватиме про Україну і українців та про місцеві установи і організації. Буде рівнож цілий ряд комерційних кіосків, де відвідувачі фестивалю зможуть набути речі, подібні до тих, що їх бачитимуть на мистецьких виставках та одночасно підкріпитися українськими стравами та напитками.

Офіційно фестиваль відкриється у суботу, 25-го серпня ц. р., в присутності посадника Балтимору Віліяма Д. Шейфера. Наступного дня, саме в неділю, 26 серпня, фестиваль почнеться співаною Службою Божою на фестивальній площі.

Теперішня Управа міста активно піддержує етнічні фестивалі так в технічній їх підготові, як і в реклямі. Саме завдяки тій настанові українцям вдалося дістатись на радіові хвилі та телевізійні екрани з інформаціями про фестиваль та українські справи взагалі.

УВУ ВИСТУПАЄ...

(Закінчення зі стор. 1)

дацій Ташкентської конференції з російської мови (конференція відбулася 22-24-го травня 1979 р.), де передбачено зміну програм навчальних закладів (від шкіл до університетів) з метою збільшення годин для викладів російської мови, прищеплення школярам і студентам звички читати російську літературу, публікація наукових праць в національних республіках російською мовою...

У той час, коли в Україні для інтенсифікації панування російської мови, і тим самим для остаточного упослідження української, впроваджуються в життя таємна постанова Міністерства освіти з 13-го жовтня 1978 та рекомендації Ташкентської конференції, наші письменники, літературознавці та лінґвісти, котрі б відважилися підняти свій голос протесту, перебувають в ув'язненні або на засланні. А залишені на волі протестувати не сміють.

Тому, в обличчі цієї нової загрози для української мови, яка нагадує заборону публічного вживання української мови й українських публікацій у царській Росії, „Емським указом" 1876 року, Український Вільний Університет закликає всіх Колеґ до протесту проти цинічного лінґвіциду в Україні. Ми повинні домагатися як зміцнення ролі української мови на Україні, так і впровадження її в міжнародних стосунках, ведених від імени УССР. Апелюємо до колеґ-славістів, щоб підносити цю проблему на міжнародних наукових конференціях, конґресах та симпозіюмах. Вважаємо за доцільне інформувати про загрозу лінґвіциду в Україні та в інших союзних республіках міжнародну опінію — чи то у формі журнальних і газетних статтей і розвідок, а чи окремих книжкових публікацій чужими мовами.

Віримо, що українські вчені та журналісти на еміграції вважатимуть подання такої інформації своїм обов'язком.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТАЧИ

В. Ємець, Голливуд	$ 25.00
Л. Сисин, Гарфілд	25.00
С. Новаківський, Філядельфія	15.00
А. Зазуля, Лівонія	10.00
А. А. МкКвейд, Бронкс	10.00
В. Сабат, Торонто	10.00
В. О. Стефаник, Едмонтон	7.20
О. Яхно, Лонг Айленд Сіті	7.20
П. Веца, Лорейн	5.00
М. Вілевич, Джексон Гайтс	5.00
К. Влагітка, Ляшін	5.00
І. Влиха, Гарфілд	5.00
О. Вак - Войчук, Філядельфія	5.00
Василь Борис, Парма	5.00
А. Врикайло, Геркімер	5.00
А. Ваповський, Філядельфія	5.00
І. Ведмідь, Говелл	5.00
П. Врублівський, Довнерс Гров	5.00
Я. Головач, Торнгілл	5.00
М. М. Горнич, Торонто	5.00
С. Гукало, Стовні Крік	5.00
Ю. Ґуґлик, Чікаґо	5.00
мґр Я. Данків, Бруклин	5.00
П. Дзьоба, Перт Амбой	5.00
Я. Загара, Нюарк	5.00
Г. Задурович, Воррен	5.00
Т. В. Зенчак, Норт Бронсвік	5.00
Н. Зубрицький, Джерзі Сіті	5.00
В. Кандюк, Джексон Гайтс	5.00
Р. Карабіна, Вунсакет	5.00
А. Карпенко, Савтфілд	5.00
В. Кец, Франклін Парк	5.00
Е. Ковдрич, Ля Саль	5.00
А. Кандира, Врістоль	5.00
М. Корінець, Лос Анджелес	5.00
інж. Д. Кулинич, Соґертіс	5.00
І. Кутний, Савт Віндсор	5.00
І. Кухарищин, Едмонтон	5.00
Д. Кучкуда, Маямі	5.00
В. Н. Лесюк, Санта Моніка	5.00
М. Мандибур, Вудсайд	5.00
А. Маркевич, Пассейк	5.00
М. Мартинович, Чікаґо	5.00
М. Мельничук, Філядельфія	5.00
В. Назаревич, Іст Норвіч	5.00
Я. Опирюк, Кінґстон	5.00
Т. Орел, Норт Берґен	5.00
А. Пілат, Менвілл	5.00
д-р П. Пшик, Соммервілл	5.00
П. Пясецький, Доксбури	5.00
П. Саварин, Едмонтон	5.00
П. Саґаль, Гантер	5.00
М. Стефанишин, Філядельфія	5.00
д-р М. Терлецький, Нюарк	5.00
А. Турчин, Трентон	5.00
П. Филипів, Детройт	5.00
О. Фільварків, Рівер Форест	5.00
П. Фурчак, Чікаґо	5.00
М. Хархаліс, Торонто	5.00
М. Хмара, Гофман Естейтс	5.00
Г. Хрущ, Фт. Вілліям	5.00
І. Худик, Асторія	5.00
К. Чагарин, Меннор Вуи	5.00
М. Яремчук, Аллентавн	5.00
Ю. Ясейко, Вудгейвен	5.00
М. Федор, Флемінґтон	4.00
Я. Білик, Чікаґо	3.00
І. Василина, Кейп Кораль	3.00
д-р М. Лободяк, Форт Дадж	3.00
К. Мінкевич, Джерзі Сіті	3.00
А. Шафран, Кліфтон	3.00
І. Юрченко Йонкерс	3.00
д-р М. Ярославська, Ню Йорк	3.00
П. Винницький, Ветлегем	2.20
С. Ґельнер, Монтреаль	2.20
А. Озимко, Кліфтон	2.20
М. Таран, Накс	2.20
П. Войчук, Стретфорд	2.00
Теодор Борис, Йонкерс	2.00
М. Гуран, Рочестер	2.00
А. Долинський, Ірвінґтон	2.00
М. Каркоць, Ст. Пол	2.00
Т. Лопадчак, Асторія	2.00
М. Наконечний, Фенікс-вілл	2.00
В. Савка, Гетфілд	2.00
С. Стадник, Чікаґо	2.00
Г. Р. Ткачик, Тускон	2.00
В. Труфин, Амстердам	2.00
Ф. Цікало, Бремптон	2.00
М. Борис, Тандер Вей	1.50
В. Єреґа, Іст Гановер	1.50
П. Стойко, Іст Гановер	1.50
В. Варан, Джамайка Плейн	1.00
А. Гаргай, Ляшін	1.00
В. Даровський, Врідж-Вердун	1.00
І. Марків, Філядельфія	1.00
О. Метельський, Нортгемптон	1.00
А. Пастернак, Амстердам	1.00
О. Урбанський, Плентейшен	1.00
Р. Ясінський, Торонто	1.00